

Herwinnen van hoop en solidariteit

Boodschap van de voorzitters van de bisschoppenconferenties van de Europese Unie aan de Europese instellingen en lidstaten

In deze overweldigende crisis wil de katholieke kerk in de Europese Unie, vertegenwoordigd door de voorzitters van de bisschoppenconferenties van de lidstaten, **een boodschap van hoop en een oproep tot solidariteit** richten tot de Europese instellingen en lidstaten. Een boodschap waarin wij opnieuw onze toewijding uitspreken aan de opbouw van Europa, dat ons continent vrede en welvaart heeft gebracht, en aan zijn fundamentele waarden: solidariteit, vrijheid, onschendbaarheid van de menselijke waardigheid, democratie, de rechtsstaat, gelijkheid en de verdediging en bevordering van mensenrechten. De oprichters van de Europese Unie waren ervan overtuigd dat Europa in crisis gesmeed zou worden. Vanuit ons christelijk geloof in de Opgestane Heer zijn we hoopvol dat God alles wat er gebeurt ten goede kan keren, zelfs dingen die we niet begrijpen en die slecht lijken. En dit geloof is het ultieme fundament van onze hoop en universele broederschap. Als katholieke kerk in de Europese Unie verkondigen en getuigen wij van dit geloof, evenals andere zusterkerken en kerkelijke gemeenschappen. Samen met leden van andere religieuze tradities en goedwillende mensen streven we naar de ontwikkeling van een universele broederschap die niemand buitensluit. Het geloof roept ons op om verder dan onszelf te kijken en in anderen een broeder en zuster te zien, vooral in hen die lijden en zich aan de rand van onze samenleving bevinden, en om bereid te zijn ons leven voor hen te geven.

De **pandemie die ons de** afgelopen maanden heeft **getroffen**, heeft veel van onze eerdere zekerheden omvergeblazen en onze kwetsbaarheid en onderlinge verbondenheid blootgelegd. Wereldwijd hebben ouderen en armen het zwaarst geleden. In eerste instantie reageerde Europa met angst op deze crisis, die ons verraste en onvoorbereid overviel. Nationale en externe grenzen werden gesloten, en sommige landen weigerden zelfs broodnodige medische voorraden onderling te delen. Velen van ons vreesden dat de Europese Unie, als economisch, politiek, sociaal en cultureel project, zelf gevaar liep. Daarna realiseerden we ons, zoals paus Franciscus zei, dat we in hetzelfde schuitje zitten en onszelf alleen kunnen redden door samen te blijven. Met hernieuwde vastberadenheid begon de Europese Unie eensgezind te reageren op de dramatische situatie. De Unie heeft laten zien in staat te zijn om de ambities van de oprichters nieuw leven in te blazen. Tijdens de bijeenkomst van de Europese Raad in juli is overeenstemming bereikt over het COVID-19-herstelprogramma en de verruimde EU-begroting voor 2021-2027, en momenteel wordt hierover onderhandeld door de Raad en het Europees Parlement. We hopen dat de uitkomst deze ambities zal weerspiegelen.

De toekomst van de Europese Unie hangt niet alleen af van economische en financiële aspecten, maar ook van **gemeenschapsgevoel en een nieuwe mentaliteit**. Deze crisis biedt een geestelijke mogelijkheid tot bekering. In plaats van alles in het werk te stellen om simpelweg terug te keren naar het 'oude normaal', moeten we deze crisis aangrijpen om een radicale, positieve verandering teweeg te brengen. De crisis dwingt ons het huidige mondialiseringsmodel te heroverwegen en opnieuw vorm te geven. Respect voor het milieu, openheid voor het leven, zorg voor het gezin, sociale gelijkheid, de waardigheid van werknemers en de rechten van toekomstige generaties moeten hierbij worden gewaarborgd. Paus Franciscus heeft met zijn encycliek *Laudato si'* een kompas verschaft om een nieuwe

beschaving vorm te geven. In zijn nieuwe encycliek *Fratelli tutti*, enkele weken geleden ondertekend op het graf van de heilige Franciscus van Assisi, roept hij de hele mensheid op tot universele broederschap en sociale vriendschap. Hierbij dienen we ook de mensen aan de rand van de samenleving, kwetsbaren en hen die lijden niet te vergeten. De beginselen van de katholieke sociale leer, zoals menselijke waardigheid, solidariteit, voorrang voor de armen en duurzaamheid, kunnen de leidraad vormen om na de pandemie een ander economisch en maatschappelijk model op te bouwen.

Solidariteit is een grondbeginsel van de sociale leer van de kerk en staat centraal in het proces van Europese integratie. Solidariteit heeft niet alleen betrekking op de interne overdracht van middelen ten behoeve van de Europese cohesie, maar moet worden opgevat als "het samen doen" en "openstaan voor iedereen", met name voor hen die zich aan de rand van de samenleving bevinden. In dit verband is het belangrijk te noemen dat het COVID-19-vaccin, wanneer het beschikbaar komt, voor iedereen toegankelijk moet zijn, met name voor de armen. Robert Schuman heeft uitgelegd dat het essentieel is dat naties niet zelfgericht zijn, maar elkaar ondersteunen. Solidariteit is volgens hem de overtuiging dat het erkennen en in de praktijk accepteren van de onderlinge afhankelijkheid van alle naties, het werkelijke belang van iedere afzonderlijke natie is. Voor hem is een verenigd Europa een voorloper van de universele solidariteit van de hele wereld, zonder onderscheid of uitsluiting. Daarom wordt in de Verklaring van Schuman gewezen op de bijzondere verantwoordelijkheid van Europa voor de ontwikkeling van Afrika. In hetzelfde kader vragen wij nu om meer humanitaire hulp en ontwikkelingssamenwerking, en om een herbesteding van militaire uitgaven aan de gezondheidszorg en de sociale dienstverlening.

De Europese solidariteit moet met urgentie worden uitgebreid naar de vluchtelingen die onder onmenselijke omstandigheden in de kampen op Griekse eilanden leven en voor wie het virus een ernstige bedreiging vormt. Solidariteit met deze vluchtelingen betekent niet alleen financiële hulp, maar ook het openstellen van de grenzen van de Europese Unie, verhoudingsgewijs voor elke lidstaat. Het **pact inzake migratie en asiel** dat de Europese Commissie heeft gepresenteerd, kan worden beschouwd als een stap in de richting van een gemeenschappelijk en rechtvaardig Europees migratie- en asielbeleid, dat zorgvuldig moet worden geëvalueerd. De kerk heeft zich al uitgesproken over de opvang, waarbij een onderscheid wordt gemaakt tussen verschillende soorten migratie (zowel reguliere als illegale migratie), tussen mensen die op de vlucht zijn voor oorlog en vervolging en mensen die om economische of klimaatredenen emigreren, en de noodzaak om rekening te houden met veiligheidskwesties. Wij zijn echter van mening dat bepaalde beginselen, waarden en internationale wettelijke verplichtingen altijd moeten worden gerespecteerd, ongeacht de omstandigheden van de betrokken personen. Dit zijn de handelingsprincipes en waarden die de basis vormen van de identiteit van Europa en hun oorsprong vinden in zijn christelijke wortels. Daarnaast adviseren we te zorgen voor veilige en legale verbindingen voor migranten en humanitaire corridors voor vluchtelingen, zodat zij veilig naar Europa kunnen komen, waar ze worden verwelkomd, beschermd, gestimuleerd en opgenomen. In dat kader is het zinvol om samen te werken met kerkelijke en particuliere organisaties die al op dit gebied werkzaam zijn. Europa kan en mag zijn ogen niet sluiten voor mensen die komen uit oorlogsgebieden, plaatsen waar ze gediscrimineerd worden of geen waardig leven kunnen leiden.

Een belangrijk punt voor kerken in veel lidstaten tijdens de pandemie, is het respect van de vrijheid van godsdienst van gelovigen. Het gaat in het bijzonder om de mogelijkheid zich te

verenigen om hun vrijheid van godsdienst uit te oefenen, met volledige inachtneming van de hygiënevoorschriften. Het belang hiervan wordt nog duidelijker als we bedenken dat liefdadigheidswerk geboren wordt en ook geworteld is in een geloof dat wordt beleefd. We spreken dan ook onze wens uit om de dialoog tussen staten en kerkelijke autoriteiten ook in de toekomst voort te zetten, om de beste manier te vinden om opvolging van de noodzakelijke maatregelen en de vrijheid van godsdienst en eredienst met elkaar te verenigen.

Er is vaak gezegd dat de wereld er na deze crisis anders uit zal zien. Het hangt van ons af of dat beter of slechter zal zijn; of de crisis onze solidariteit zal vergroten of juist niet. In de maanden van deze pandemie hebben we veel tekenen gezien die aanleiding geven tot hoop: van het werk van gezondheidspersoneel en degenen die voor ouderen zorgen, tot de gebaren van medeleven en creativiteit van parochies en kerkelijke gemeenschappen. Velen hebben in deze moeilijke maanden aanzienlijke offers moeten brengen, door hun dierbaren niet te zien en hen niet bij te kunnen staan op momenten van eenzaamheid, lijden en soms zelfs de dood. In zijn *Urbi et Orbi*-boodschap op Paaszondag richtte Paus Franciscus zich in het bijzonder tot Europa en wees hij erop dat dit continent na de Tweede Wereldoorlog weer kon opstaan en de rivaliteit uit het verleden kon overwinnen, dankzij een concreet project van solidariteit. Voor de Paus is het dringender dan ooit "dat deze rivaliteit niet opnieuw aan kracht wint, maar dat allen beseffen dat ze deel uitmaken van één familie en dat ze elkaar steunen. De Europese Unie staat op dit moment voor een ongekende uitdaging, waarvan niet alleen haar toekomst, maar die van de hele wereld zal afhangen".

We verzekeren iedereen die leiding geeft en werkzaam is in Europese instellingen en de lidstaten, dat de kerk aan uw zijde staat in ons gezamenlijk streven naar een betere toekomst voor ons continent en de wereld. Alle initiatieven die de oorspronkelijke waarden van Europa bevorderen, zullen door ons worden gesteund. **We hebben goede hoop dat we sterker**, wijzer en meer verenigd **uit deze crisis kunnen komen**; dat we meer solidariteit zullen tonen, meer zorg zullen dragen voor onze leefomgeving, en een continent zullen zijn dat broederschap, rechtvaardigheid, vrede en gelijkheid in de hele wereld bevordert. We bieden u allen onze gebeden aan en geven u van harte onze zegen. Moge de Heer ons vergezellen op onze tocht naar een betere wereld.